

Handläggare
Mikael Åhman
Elinor Thorbiörnson Mainer
Telefon: 08 508 28 802

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-02-02 p.14

Tjänsteutlåtande

Rapport från tillsyn av kosmetiska produkter 2014-2015

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Godkänna rapporten ”Kosmetiska produkter i detaljhandeln 2014-2015”.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Monika Gerdhem
Avdelningschef

Sammanfattning

Riktad tillsyn av kosmetiska produkter inom Stockholm stad har skett genom tillsynsbesök i olika butiker. Målet med den riktade tillsynen har varit att minska risken för olägenhet för människors hälsa avseende skador på hud vid användning av kosmetiska produkter. Verksamheterna, som valts ut både riktat och slumpvis, har haft en spridning mellan olika bransch kategorier och geografiskt läge. Under åren 2014-2015 besöktes 81 verksamheter, av dessa sålde 20 stycken (25 procent) produkter med otillåtet innehåll.

Bakgrund

Med kosmetiska produkter avses ämnen eller beredningar som är avsedda att appliceras på människokroppens yttre delar eller tänder i huvudsakligt syfte att rengöra, förändra utseende eller korrigera kroppslukt. Hantering och saluföring av kosmetiska produkter regleras genom EU- förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1223/2009 om kosmetiska produkter), förordning (2013:413) om kosmetiska produkter och Läkemedelsverkets föreskrifter om kosmetiska produkter (LVFS 2013:10) samt i 14 kap miljöbalken (1998:808).

Miljöförvaltningen har tidigare bedrivit ett flertal projekt riktat mot detaljister i Stockholm som saluför kosmetiska produkter. Under 2014 deltog miljöförvaltningen i Läkemedelsverkets nationella tillsynsprojekt gällande hårfärger. Under 2015 har särskilt fokus legat på tillsyn av kosmetiska produkter riktade till barn. Till varje projekt har ett antal otillåtna ämnen valts ut i samråd med Läkemedelsverket. Dessa ämnens förekomst i produkters innehållsförteckning har särskilt kontrollerats i projektet. Under 2014 har särskild kontroll gjorts av förekomst av de otillåtna ämnena HC Yellow No. 5, Basic Blue 7, o-aminophenol och o-aminophenol sulfat i hårfärger. Under 2015 kontrollerades särskilt innehållsförteckningar med avseende på förekomst av grenade isoparabener och parabener med lång kolkedja, däribland isobutylparaben, som förbjöds 31 juli 2015.

Resultat

Under 2014-2015 har 81 verksamheter besökts. Hos så gott som samtliga verksamheter, 75 stycken (93 procent) konstaterades brister när det gäller märkning av produkter. Totalt 20 verksamheter, varav 19 fristående handlare eller enskilda frisörer, sålde kosmetiska produkter med otillåtna ämnen. Ytterligare 10 verksamheter sålde kosmetiska produkter med ämnet isobutylparaben, ett ämne som fortfarande var tillåtet vid inspektionstillfällena men som förbjöds den 31 juli 2015. Vid inspektionstillfället upplystes verksamheterna om att ämnet skulle komma att bli förbjudet.

De otillåtna ämnen som återfunnits i tillsynen har varit: o-aminofenol, blyacetat, pyrogallol, 2-nitro-p-fenylendiamin, metyldibromo glutaronitril (förbjudet som konserveringsmedel i kosmetiska produkter), östrogenhormon, vitamin D2 och vitamin D3, hydrokinon, bariumperoxid, nonylfenoletoxilat (nonoxynol-4 och nonoxynol-9), PABA (4-Aminobensoesyra), clobetasol propionate samt färgämnen som är otillåtna i hårfärgningsprodukt-

er; CI 26100 (Solvent Red 23), CI 61565 (Solvent Green 3), CI 44045 (Basic Blue 26), CI 42510 (Basic Violet 14) och CI 10020 (Acid Green 1).

Totalt har 42 verksamhetsutövare fått beslut om saluförbud. Samtliga dessa verksamheter har sålt kosmetiska produkter med allvarliga brister såsom innehåll av otillåtna ämnen, passerat hållbarhetsdatum, avsaknad av uppgift om ansvarig person eller innehållsförteckning.

Under 2015 har nio verksamheter som sålt kosmetiska produkter som saknar föreskriven information på svenska fått beslut om miljöstraffavgift.

Som en konsekvens av tillsynen 2014 - 2015 har nio fristående handlare bildat en branschorganisation i syfte att hjälpa varandra att märka upp sina produkter på ett korrekt sätt samt att tillsammans få bort produkter med otillåtet innehåll. På branschorganisationens förfrågan höll miljöförvaltningen i maj 2015 ett informationsmöte och delade även ut informationsmaterial gällande regelverket för kosmetiska produkter.

Flertalet av de kosmetiska produkter som haft otillåtet innehåll har köpts in från Europeiska företag. Eftersom kosmetikalagstiftningen i huvudsak är gemensam inom EU har miljöförvaltningen frågat Läkemedelsverket om möjligheter att gå vidare med detta. Läkemedelsverket har därefter utfärdat så kallade RAPEX-anmälningar för att på så sätt uppnå rättelse hos grossistföretagen i Europa.

Den tillsyn som bedrivits har fått genomslag nationellt genom att ett stort antal produkter med brister har märkts om så att de uppfyller lagstiftningens krav, alternativt tagits bort från marknaden. För de fristående handlarna är det troligtvis Läkemedelsverkets RAPEX-anmälningar som får störst effekt för hälso- och miljönyttan på lång sikt eftersom detta kan få genomslag såväl nationellt som inom EU.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kunskapsnivån hos verksamhetsutövarna varierar. Inom större butikskedjor och hos större distributörer som specialiserar sig på kosmetik är kunskapsnivån i regel högre än hos fristående handlare. Under tillsynen 2014-2015 har huvudinriktningen varit fristående handlare. Deras kunskap kring aktuell lagstiftning har visat sig vara bristfällig. Som ett led i att öka deras kunskaper höll kemikaliecentrum vid miljöförvaltningen ett frukostseminarium i

november 2015, till vilket tillsynade verksamhetsägare med personal bjöds in. Seminariet blev mycket uppskattat och de inbjudna efterfrågade fler liknande träffar i framtiden.

Förvaltningen bedömer att fortsatt tillsyn inom området är viktig, såväl hos större som mindre verksamheter. Förvaltningen ser även ett behov av fler informationsinsatser för att förbättra verksamhetsutövarnas kunskap om regelverket.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Årsrapport riktad tillsyn av kosmetiska produkter, kosmetiska produkter i detaljhandeln 2014-2015.